

Toelichting Beoordelingsrichtlijn voedselveiligheid GZP primaire sector (versie 2.3)

In de onderstaande tabel zijn de 43 controlepunten van de beoordelingsrichtlijn voedselveiligheid incl. diervoederveiligheid GZP teelt (versie 2.3 mei 2007) weergegeven. Per controlepunt is een toelichting gegeven.

Controlepunt GZP-richtlijn	Toelichting
1	<p>Producten dienen traceerbaar te zijn. Bij gebruik van eigen zaaizaad wordt de hoeveelheid en perceel waarvan het zaaizaad afkomstig is geregistreerd. Indien het product op het bedrijf wordt opgeslagen, dient geregistreerd te worden welke partijen opgeslagen zijn (opslagplaats, perceelsnummer, ras, datum oogst, grootte partij, en toegepaste ongedierte en/of voorraadbeschermingsmiddelen). De teler dient er op toe te zien dat de juiste partijen geleverd worden en vast te leggen wie de afnemer(s) is (zijn) van de partij(en) geoogst product (NAW-gegevens, leveringsdatum, hoeveelheid geleverd product, eigen partijnummer).</p> <p>Wettelijk is verplicht dat de teler de administratie zo dusdanig heeft ingericht dat hij in staat is om onmiddellijk deze informatie te verstrekken aan de bevoegde instantie (Voedsel en Waren Autoriteit) nadat er middels mondeling contact hiertoe een verzoek aan hem is gericht.</p>
2	<p>Producten dienen vrij te zijn van productvreemde bestanddelen die een negatief effect op de volksgezondheid kunnen hebben. Als tijdens teelt, opslag of transport toch onvoorziene dingen gebeuren, dan dient de teler dit als calamiteit vast te leggen (zie bijlage 3), met name om welke calamiteit ging het en welke partijen hierbij betrokken waren. Daarna dient deze meteen gecorrigeerd te worden en gemeld bij de afnemer. In overleg met de afnemer kunnen dan adequate maatregelen getroffen worden. Zie ook onder toelichting onder 4**.</p>
3	<p>De teler dient te voorkomen dat een onvoorziene gebeurtenis plaats vindt, of de kans hierop te verkleinen. Daarom dienen preventieve en corrigerende maatregelen genomen te worden. De maatregelen dienen geregistreerd te worden in de administratie.</p>
4	<p>Per 1 juli 2006 gelden er voor onbewerkte granen limieten voor giftige stoffen (fusariumtoxinen) die in Europese wetgeving is vastgelegd. Daarnaast geldt Europese wetgeving voor zware metalen. Voor informatie hierover kunt u bij uw afnemer terecht of de kennisbronnen (bijvoorbeeld www.gzp.nl of www.kennisakker.nl) raadplegen.</p> <p>Een overzicht van de diervoederwetgeving is te vinden op : http://www.pdv.nl/lmbinaries/bijlage_01-nl.pdf.</p> <p>Voor GZP producten die worden afgeleverd met bestemming diervoeder zijn de normen voor salmonella en mycotoxinen relevant. Indien de afnemer in het kader van de GMP⁺ certificatieschema diervoeder worden al analyses uitvoert zodat de teler dan zelf geen analyse meer hoeft uit te voeren. Bij directe levering aan een GMP+ veehouder of in het geval van eigen gebruik als diervoeder blijft de teler verantwoordelijk voor het</p>

	<p>voldoen van het product aan GMP+/diervoederwetgeving. In principe geldt geen analyseverplichting. Zie verder onder **.</p> <p>Een actuele lijst van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen is te vinden via http://www.ctb-wageningen.nl/.</p> <p>Het is van belang dat de teler op de hoogte blijft van de geldende wet- en regelgeving voor een goede bedrijfsvoering. Dit kan door aangesloten te zijn bij een belangenbehartigingsorganisatie (bijvoorbeeld LTO, productschap, studieclub). Informatiebulletins van leveranciers, vakbladen www.gzp.nl en www.kennisakker.nl berichten over actualiteiten.</p> <p>**Als er redenen zijn om te veronderstellen dat een product niet voedselveilig is ('ongeschikt of schadelijk') - bijvoorbeeld naar aanleiding van een later vastgestelde hoge fusariumaantasting en -toxinen - dan dient de teler acties te ondernemen (Voedsel en Waren Autoriteit hiervan in kennis te stellen; en in bepaalde gevallen voorkomen dat het product geconsumeerd wordt, zorgen dat het product uit de handel wordt genomen). Voor aanwijzingen, o.a. uitleg 'ongeschikt of schadelijk' en instructies over wanneer de teler moet melden moet de meldwijzer van de VWA via www.vwa.nl worden geraadpleegd. De teler is verantwoordelijk voor de melding. De teler kan de melding uit praktische overweging ook door de afnemer laten doen, uiteraard alleen na overleg met en instemming door de afnemer.</p>
5	<p>Dit controlepunt (S= "should eis") is met name gericht op bewustwording. Vakliteratuur bijhouden, presentaties / lezingen / graanvergaderingen bijwonen en raadplegen van www.kennisakker.nl. Het is tevens zinvol om relevante cursussen bij te wonen.</p> <p>Ook kan gebruik gemaakt worden van deskundig advies op het gebied van teeltziekten en veldschimmels. Zo blijft de teler op de hoogte van maatregelen die hij kan treffen om het voorkomen dan wel beperken van de aanwezigheid van ongewenste stoffen in het product.</p>
6	<p>Indien de hygiëneregels (door middel van een bord) die door een andere afzetorganisatie (zoals aardappelen of bieten) vereist worden dezelfde strekking heeft als de regels genoemd in bijlage 2, mag dit ook gebruikt worden: Er hoeven dus niet meerdere malen dezelfde hygiëneregels opgehangen te worden.</p>
7	<p>De voorraad hulpstoffen (gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, ongediertebestrijdingsmiddelen etc.) dienen apart van het product opgeslagen te worden bijvoorbeeld door een (fysieke) scheidingswand te maken als er geen aparte opslagruimtes in schuur zijn (gewasbeschermingsmiddelen: in een afsluitbare ruimte ingericht conform wetgevingseisen). Deze wand kan eenvoudig zijn zoals plastic of gaasdoek, om contaminatie van het product te voorkomen.</p>

8	Om een voedselveilig/diervoederveilig product te kunnen garanderen, is het noodzakelijk dat de teler op de hoogte is van de bodemgesteldheid van het beteelde oppervlak. De bodem dient geschikt te zijn voor de teelt en vrij te zijn van zware metalen, dioxines enz.. Als de grond de laatste 5 jaar niet steeds in agrarisch gebruik was, dan moet van de laatste 7 jaar de historie (bouwplan, rotatie) bekend zijn. Tevens dient voor aantoonbaarheid een bodemanalyse uitgevoerd te worden door een erkend laboratorium met speciale aandacht voor zware metalen, dioxines en andere chemicaliën.
9	In de praktijk komt het voor dat er op percelen waarop verbouw van een gewas plaatsvindt tevens een (tijdelijke) mesthoop te vinden is. Indien dit het geval is dient de teler er voor te zorgen dat er geen contaminatie van het gewas met mest plaatsvindt. Hiervoor dient een afstand van minimaal 1 meter van de rand van de mesthoop tot het gewas te worden aangehouden.
10	Het gebruik van genetisch gemodificeerde (gg) rassen moet worden afgestemd met de afnemer, vooral om onbedoelde vermenging van partijen tegen te gaan. Indien bij hetzelfde bedrijf gg-rassen geteeld worden, evenals gangbare rassen, dan dient de teler ervoor te zorgen dat geen vermenging van partijen plaats vindt.
11	Om ervoor te zorgen dat het te telen ras veilig is, dient de teler zich ervan te verzekeren dat de toelating wettelijk geregeld is. Het is aan te bevelen dat de teler hierover contact opneemt met zijn afnemer of een bewijs van officiële toelating opvraagt bij de leverancier van het zaaizaad.
12	De teler dient het gebruikte uitgangsmateriaal te registreren en wel: hoeveelheid, datum zaaien/inplant, ingezaaide oppervlakte en perceelnummer, leverancier, document garantie kwaliteit/rasechtheid (NAK-certificaat). Bij gebruik van eigen zaaizaad vervallen de laatste 2 registratiepunten. Wel is het nodig het perceel te registreren waarvan het eigen zaaizaad afkomstig is.
13	Machines en/of hulpmiddelen dienen vrij te zijn van stoffen die mogelijk schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Producteigen stoffen, zoals bijv. grond, mogen wel aanwezig zijn. Verder dienen de machines goed onderhouden te zijn, zodat losse of versleten onderdelen niet kunnen vermengen met het geogste product. Ook dient vermenging van het product met vet, olie, glas, etc te allen tijde te worden voorkomen. Beschadiging van het product vergroot het risico van productvreemde stoffen en de vorming van ongewenste stoffen (schimmels), en moet daarom worden voorkomen.
14 S	Voorkom overbemesting. Om kwaliteitsverlies van bodem en gewas tegen te gaan, evenals verontreiniging door productvreemde stoffen dient de teler het bemestingsadvies op te volgen. Routinematige bodemanalyses zijn beschikbaar zodat toepassing afgestemd is op de behoefte van het gewas en behoud van bodemvruchtbaarheid. Deze eis is een "should eis". Indien de teler minder bemest dan het advies aangeeft

	dan voldoet het product nog wel aan de eisen van voedselveiligheid/diervoederveiligheid.
15	Meststoffen dienen vrij te zijn van stoffen die mogelijk schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Producteigen stoffen, zoals bijv. grond, mogen wel aanwezig zijn. Indien GFT compost wordt gebruikt dient een BOOM verklaring aanwezig te zijn.
16	Om controle op kwaliteitsverlies en verontreiniging aan te kunnen tonen, dient de teler het volgende te registreren bij elke toepassing van bemesting (kunstmest/organische mest): perceelsnummer, datum toepassing, oppervlakte toepassing, handelsnaam en type (code) meststof, samenstelling meststof, hoeveelheid/volume.
17 S	Bij rassenkeuze letten op gevoeligheid voor schimmels, voorkom infectiehaarden, eventueel bespuiten met de juiste middelen, juist tijdstip van bespuiting. Aandachtspunten, voor de bewustwording: Bemesting (bij veel stikstof over het algemeen gevoeliger voor ziekten), voorvrucht (graan na graan of graan na maïs: hogere ziektegevoeligheid), verwijderen gewasresten, grondbewerking (bij een niet-kerende grondbewerking is de ziektegevoeligheid over het algemeen hoger dan bij een kerende grondbewerking). Vakmanschap van de teler en gebruik maken van deskundig advies is voldoende.
18	De teler moet specifiek controleren op moederkoren en aarschimmels in het gewas en in het product. De teler dient deze graanziekten te kennen. Indien moederkoren en/of aarschimmels evident (zichtbaar) worden aangetroffen, dient dit gemeld te worden aan de afnemer en in de eigen administratie te worden opgenomen. Voor moederkoren geldt een norm van 0,05%, dat wil zeggen dat in 1 kg graan 0,5 gram moederkoren voor mag komen. Aarschimmels vormen giftige stoffen (toxinen). Voor de toxinen gelden per 1 juli 2006 Europese normen. Voor informatie hieromtrent kunt u bij uw afnemer terecht of vakliteratuur / kennisbronnen (www.gzp.nl of www.kennisakker.nl) raadplegen.
19	Om in de toekomst de aanwezigheid van moederkoren en/of aarschimmels te beperken zal de teler maatregelen moeten nemen. Ook kan de teler deskundig advies hiertoe vragen.
20	De teler dient er op toe te zien dat zijn producten geen giftige onkruidzaden (bijvoorbeeld zwarte mosterd) bevat en dient hier specifiek op te controleren. Indien de teler giftige onkruidzaden vindt dan dient dit z.s.m. gemeld te worden aan de afnemer en in de eigen administratie geregistreerd te worden. In geval van twijfel over de giftigheid van de onkruiden dient de teler de afnemer op de hoogte te stellen. In overleg met de afnemer kan actie ondernomen worden.

21	<p>Wettelijke gebruiksvoorschrift: De teler dient in het bezit te zijn van een geldige spuitlicentie.</p> <p>Voor aantoonbaarheid: in het bezit zijn van een actuele lijst gewasbeschermingsmiddelen. Deze is beschikbaar via http://www.ctb-wageningen.nl/</p> <p>Bij voorkeur worden er middelen van een RCS-gecertificeerde handelaar afgenomen.</p>
22	<p>Zie bijlage 3. Alle gebruikte middelen dienen geregistreerd te worden (dus ook als het gewas nog niet is ingezaaid).</p> <p>NB: Bij de oogst van het product moet de veiligheidstermijn van het gebruikte middel in acht worden genomen.</p>
23	<p>Machines en/of hulpmiddelen dienen vrij te zijn van stoffen die mogelijk schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Producteigen stoffen, zoals bijv. grond, mogen wel aanwezig zijn.</p> <p>Verder dienen de machines goed onderhouden te zijn, zodat losse of versleten onderdelen niet kunnen vermengen met het geoogste product. Ook dient vermenging van het product met vet, olie, glas, etc te allen tijde te worden voorkomen. Beschadiging van het product vergroot het risico van productvreemde stoffen en de vorming van ongewenste stoffen (schimmels) en moet daarom worden voorkomen.</p>
24	<p>Controlepunt spreekt voor zich: goed onderhoud van opslag en bewaringplaats zodat geen productvreemde zaken in het product terechtkomen.</p>
25	<p>De opslagplaatsen dienen schoon en droog te zijn, d.w.z. vrij van ongewenste stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de volksgezondheid. Maar ook vocht weren in verband met het ontstaan van een gunstig klimaat voor bacteriën en micro-organismen die de volksgezondheid kunnen schaden. Oftewel vrij van afval, broedplaatsen knaagdieren, gemorste stoffen en lekkages evenals regenwater en veel condensatie wat schimmelvorming kan veroorzaken.</p>
26	<p>Dit punt is belangrijk in het kader het voldoen van derden aan dezelfde voorwaarden (beperken aanwezigheid van productvreemde stoffen; het voorkomen van ongewenste vermenging etc). Indien tussenopslag op een ander bedrijf is dan dient deze opslag te voldoen aan dezelfde eisen (GZP certificaat of vergelijkbaar of in het geval van een op- en overslagbedrijf de eisen van GMP⁺ B5. Het telersbedrijf dient dit aan te tonen middels een kopie van het certificaat van het bedrijf waar de partij in opslag is.</p>
27	<p>Indien partijen bij elkaar worden gedaan dan dient per opslageenheid in ieder geval registratie van de betreffende partijgegevens plaats te vinden (inclusief perceelsnummer/-code waar partijen van afkomstig zijn).</p>

28	De teler dient te beschikken over de specificaties van de drooginstallatie en van de leverancier de specificaties van de brandstoffen. Ten tijde van de controle dienen de specificaties aanwezig te zijn. De teler mag alleen brandstoffen gebruiken die geschikt zijn voor het doel van het drogen van de producten. Geschikte brandstoffen voor directe droging zijn: aardgas, bio-gas, LPG, propaan/butaan, petroleum, lichte stookolie, dieselolie, zware stookolie (mits die aan wettelijke normen voldoet). Gebruik van overige brandstoffen in overleg met afnemer (overeenkomstig GMP+). De teler registreert welke brandstoffen gebruikt zijn.
29	De opslagplaats dient zo afgeschermd te worden dat uitwerpselen of andere vervuiling van vogels, ongedierte en/of huisdieren niet in het product kunnen komen. Als (on)gedierte te weren is - door bijvoorbeeld deuren en ramen gesloten te houden - dan is dit voldoende. Als dit praktisch onmogelijk is, moet het product op een andere wijze worden afgeschermd, zodat lucht en vocht eruit kan en vervuiling niet in het product kan vallen. Dit is mogelijk door bijvoorbeeld gebruik te maken van fijnmazige kleden (bijvoorbeeld Toptex vliesdoek, AgroCover of nicosyl-doek). Andere mogelijkheden zijn ook toegestaan, zolang aan de voorwaarden "geen vervuiling in het product" en "lucht en vocht uit het product" wordt voldaan.
30	Maak gebruik van officieel toegestane ongediertebestrijdingsmiddelen, bijvoorbeeld tomcat lokdozen of klemmen. De ongediertebestrijdingsmiddelen mogen geen gevaar vormen voor opgeslagen product. In geen geval graankorrels gebruiken in verband met het verslepen hiervan en contaminatie van geogst product.
31	Middelen toegepast tijdens de bewaring vergroten het risico van (ongewenste) residuen in het product. De toleranties zijn afhankelijk van het gebruiksdoel van de partij. Overleg daarom met de afnemer over de toe te passen middelen.
32	Aangetoond dient te worden dat slechts toegestane middelen, volgens de toegestane dosering zijn gebruikt. Bij voorkeur worden er middelen van een RCS-gecertificeerde handelaar afgenomen.
33	Zie bijlage 3.
34	Het schema graanconditionering met alle gegevens die daarop gevraagd worden, dient volledig en actueel ingevuld te zijn. Dit geldt voor alle opgeslagen partijen. Zie bijlage 3. In de eerste twee maanden dienen producttemperatuur en het aantal beluchtingsuren geregistreerd te worden. De datum is de dag waarop de gegevens zijn genoteerd. Van het aantal beluchtingsuren in de afgelopen (halve) maand mag een nauwkeurige schatting gemaakt worden.
35	Zie 34.

36	<p>Kwik is zeer schadelijk voor de volksgezondheid. Elk risico van kwik in het product moet worden voorkomen.</p> <p>De glazen vensters kunnen eenvoudig afgeplakt worden met bijvoorbeeld plakplastic, zodat bij breuk het glas blijft plakken en niet in het product kan komen.</p>
37	<p>Wanneer het risico van breuk en mogelijke vermenging van glas met het opgeslagen product nadrukkelijk aanwezig is wordt op dit controlepunt afgekeurd. Met name lampen die geplaatst zijn binnen de “werkzone” boven het product vormen een risico, omdat hier tegenaan gestoten kan worden. Binnen de werkzone moeten lampen worden afgeschermd. TL-lampen boven het product moeten altijd afgeschermd worden met een plastic kap.</p>
38	<p>Inkult toevoegingsmiddelen gebruiken die op basis van EU Verordening 1831/2003 zijn toegelaten (zie groep 1K op http://europa.eu.int/comm/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm) of vraag uw afnemer. Voldoende folie gebruiken en beschermen tegen schade (bijv. door zeil of zand). Bij beschadiging folie repareren. De maatregelen zijn nodig om verontreiniging en schimmeligroei te voorkomen. Indien er gebruik wordt gemaakt van een VKL-gecertificeerde loonwerker wordt hieraan voldaan.</p>
39	<p>Van de teler wordt verwacht dat hij alle transportmiddelen controleert en schoonmaakt, alvorens deze te gebruiken voor het vervoer van producten.</p>
40	<p>Maatregelen zijn nodig om verontreiniging van het product te voorkomen.</p> <p>Bij transportmiddelen waar natte mest in vervoerd is vindt er controle op de reiniging en desinfectie plaats na externe inspectie door een ISO17020 geaccrediteerde inspectie-instelling.</p>
41	<p>Maatregelen zijn nodig om verontreiniging en/of de vorming van ongewenste stoffen in het product te voorkomen.</p>
42	<p>Ten behoeve van de instandhouding van traceerbaarheid dient de teler in de registratie te kunnen achterhalen welke partij naar welke afnemer is gegaan. Er dient in de administratie minimaal een koppeling te zijn tussen de partij, het perceelsnummer en de afnemer (ook leverdatum noteren).</p>
43	<p>Dit punt is belangrijk in het kader van het voldoen van derden aan dezelfde voorwaarden (beperken aanwezigheid van productvreemde stoffen, voorkomen ongewenste vermenging etc). Bij transport door derden in opdracht van de teler dient de transporteur te voldoen aan de voorwaarden van GMP⁺ B4.1 . Dit bedrijf dient dit aan te tonen middels een kopie van het certificaat. Wordt het transport verzorgd door de afnemer of in opdracht van de afnemer dan hoeft de teler geen kopie van het certificaat te hebben.</p>

44	<p>Om te kunnen waarborgen dat ook loonwerkers volgens de richtlijnen werken, worden de van toepassing zijn de voorwaarden door de teler aan de loonwerker voorgelegd.</p> <p>Voor aantoonbaarheid is de teler bij voorkeur in bezit van een kopie van de voedselveiligheid certificaat, de VKL certificaat, EUREPGAP of IKKB- certificaat van de loonwerker of elk ander certificaat die deze eisen afdekt. Als de teler dit niet kan aantonen, kan CI aanvullende controle bij loonwerker uitvoeren.</p> <p>Opm.</p> <p>Een kopie van het VKL certificaat is niet nodig indien de loonwerker op site www.vkl.nl staat vermeld.</p>
45	<p>De teler is verantwoordelijk voor de registratie van de handelingen die de loonwerker voor hem uitvoert. Zie bijlage 3.</p>